

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про військовий обов'язок

і військову службу

Чинне законодавство зі змінами та доповненнями
станом на 03 липня 2026 року

Офіційний текст

ЮРІНКОМ ІНТЕР
Київ – 2026

УДК 342.742:355.1](477)(094.5)

3-19

Джерело документа –

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>

Увага! Копіювання вбиває книги

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».

3-19 Офіційний текст. Київ : Юрінком Інтер, 2026. 120 с.

ISBN 978-617-8799-27-4

Цей Закон здійснює правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також визначає загальні засади проходження в Україні військової служби.

Закони звірені з текстом нормативно-правових актів бази даних Верховної Ради України «Законодавство України».

УДК 342.742:355.1](477)(094.5)

Видавництво «Юрінком Інтер» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. Ця книга виготовлена з паперу, сертифікованого Forest Stewardship Council®

ISBN 978-617-8799-27-4

© Юрінком Інтер, 2026

Глава І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Військовий обов'язок

1. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України.

2. Військовий обов'язок установлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення (далі — Збройні Сили України та інші військові формування), посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

3. Військовий обов'язок включає:

- підготовку громадян до військової служби;
- взяття громадян на військовий облік;
- прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов (направлення) на військову службу;
- проходження військової служби;
- виконання військового обов'язку в запасі;
- проходження служби у військовому резерві;
- дотримання правил військового обліку.

4. Громадяни України мають право на заміну виконання військового обов'язку альтернативною (невійськовою) службою згідно з Конституцією України та Законом України «Про альтернативну (невійськову) службу».

5. Від виконання військового обов'язку громадяни України звільняються на підставах, визначених цим Законом.

6. Військовий обов'язок не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні.

У випадках, передбачених законом, іноземці та особи без громадянства (у тому числі звільнені з полону до завершення бойових дій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України), які на законних підставах перебувають на території України (далі — іноземці та особи без громадянства), можуть у добровільному порядку (за контрактом) проходити військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.

{Абзац другий частини шостої статті 1 в редакції Закону № 3687-IX від 08.05.2024}

7. Виконання військового обов'язку громадянами України забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до законів України військові формування, підприємства, установи та організації незалежно від підпорядкування і форм власності в межах їх повноважень, передбачених законом, центри надання адміністративних послуг, центри рекрутингу та районні (об'єднані

районні), міські (районні у містах, об'єднані міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, територіальні центри комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (далі — територіальні центри комплектування та соціальної підтримки).

8. Центр рекрутингу Збройних Сил України є окремим підрозділом, який утворюється у видах, окремих родах військ (сил) Збройних Сил України та здійснює ведення військового обліку. Центри рекрутингу Збройних Сил України призначені для реалізації завдань із розвитку спроможностей щодо рекрутингу громадян України для проходження військової служби за контрактом на посадах осіб рядового, сержантського і старшинського та офіцерського складу, вступу до вищих військових навчальних закладів та закладів вищої освіти, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки, а також закладів фахової передвищої військової освіти, супроводження призову громадян України на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період.

Центри рекрутингу, утворені як форми взаємодії Міністерства оборони України та місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування на основі укладених меморандумів про взаємодію та співробітництво з метою залучення громадян України до військової служби у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, правоохоронних та розвідувальних органах, органах спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави, мають інформаційно-консультаційний характер і не здійснюють ведення військового обліку.

Положення про центри рекрутингу, територіальні центри комплектування та соціальної підтримки затверджуються Кабінетом Міністрів України. Діяльність територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, центрів рекрутингу координується та спрямовується Міністерством оборони України.

{Частина восьма статті 1 в редакції Закону № 4720-IX від 16.12.2025}

9. Щодо військового обов'язку громадяни України поділяються на такі категорії: допризовники — особи, які підлягають взяттю на військовий облік; призовники — особи, які взяті на військовий облік; військовослужбовці — особи, які проходять військову службу; військовозобов'язані — особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави; резервісти — особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний час та в особливий період.

До категорії військовослужбовців прирівнюються іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.

Зміст

Глава I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Військовий обов'язок	7
Стаття 2. Військова служба і виконання військового обов'язку в запасі. . . .	10
Стаття 3. Правова основа військового обов'язку, військової служби, служби у військовому резерві	13
Стаття 4. Комплектування військовослужбовцями Збройних Сил України та інших військових формувань	13
Стаття 5. Склад військовослужбовців, резервістів і військовозобов'язаних. Військові звання	14
Стаття 6. Військові посади.	17
Стаття 7. Військова форма одягу, знаки розрізнення і відзнаки військовослужбовців	19

Глава II ПІДГОТОВКА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Стаття 8. Підготовка до військової служби	20
Стаття 9.	21
Стаття 10.	21
Стаття 10 ¹	21
Стаття 11. Військова підготовка громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу	21
Стаття 12. Підготовка до вступу у заклади фахової передвищої військової освіти, вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти.	23
Стаття 13. Права та обов'язки громадян України, які проходять підготовку до військової служби.	24

Глава III ВЗЯТТЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК, НАПРАВЛЕННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ БАЗОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ, ПРИЗОВ І ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стаття 14. Взяття громадян України на військовий облік призовників.	25
Стаття 15. Направлення громадян України для проходження базової військової служби	26
Стаття 16. Комісії з питань направлення для проходження базової військової служби	28

Стаття 17. Відстрочка від направлення для проходження базової військової служби.	31
Стаття 18. Звільнення від проходження базової військової служби	32
Стаття 18 ¹	32
Стаття 19. Загальні умови укладення контракту про проходження військової служби.	32
Стаття 20. Прийняття на військову службу за контрактом	33
Стаття 20 ¹ . Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів	38
Стаття 20 ² . Випробування при прийнятті на військову службу за контрактом.	38
Стаття 21. Матеріальне забезпечення громадян України у зв'язку з призовом, направленням або прийняттям на військову службу.	41

Глава III¹

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ТА ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНІЙ СПЕЦІАЛЬНІЙ СЛУЖБІ ТРАНСПОРТУ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ІНОЗЕМЦЯМИ ТА ОСОБАМИ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Стаття 21 ¹ . Прийняття на військову службу до Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та Національної гвардії України іноземців та осіб без громадянства.	42
Стаття 21 ² . Особливості проходження військової служби іноземцями та особами без громадянства.	44
Стаття 21 ³ . Грошове забезпечення іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України	45
Стаття 21 ⁴ . Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності іноземців або осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.	45

Глава III²**ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА КОНТРАКТОМ
ТА ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ
ОСОБАМИ З ЧИСЛА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ, ЯКИХ
УМОВНО-ДОСТРОКОВО ЗВІЛЬНЕНО ВІД ВІДБУВАННЯ
ПОКАРАННЯ**

Стаття 21 ⁵ . Прийняття на військову службу до Збройних Сил України осіб, які умовно-достроково звільнені від відбування покарання.	47
Стаття 21 ⁶ . Особливості проходження військової служби особами, звільненими умовно-достроково від відбування покарання ...	48
Стаття 21 ⁷ . Звільнення з військової служби військовослужбовців з числа осіб, яких умовно-достроково звільнено від відбування покарання.	48

Глава IV**ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ**

Стаття 22. Граничний вік перебування на військовій службі.	49
Стаття 23. Строки військової служби.	50
Стаття 24. Початок, призупинення, продовження і закінчення проходження військової служби. Час та місце виконання обов'язків військової служби.	54
Стаття 25. Підготовка громадян України для проходження військової служби на посадах осіб рядового, сержантського і старшинського та офіцерського складу	59
Стаття 25 ¹ . Державний реєстр військовослужбовців.	63
Стаття 26. Звільнення з військової служби	68

Глава V**ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ У ВІЙСЬКОВОМУ РЕЗЕРВІ.
ВИКОНАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ В ЗАПАСІ**

Стаття 26 ¹ . Проходження служби у військовому резерві.	83
Стаття 26 ² . Проходження служби у військовому резерві в особливий період	84
Стаття 27. Зарахування в запас. Категорії запасу.	85
Стаття 28. Розряди запасу та граничний вік перебування військовозобов'язаних у запасі.	86
Стаття 29. Проходження зборів військовозобов'язаними та резервістами.	86
Стаття 30. Звільнення від проходження зборів	90
Стаття 31. Присвоєння військових звань у запасі	91
Стаття 32. Переведення військовозобов'язаних у відставку	92

Глава VI
ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Стаття 33. Загальні правила військового обліку.	92
Стаття 34. Персонально-якісний, персонально-первинний та персональний облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів	93
Стаття 35. Загальний і спеціальний облік військовозобов'язаних та резервістів	93
Стаття 36. Військовий облік громадян України, які перебувають за кордоном	94
Стаття 37. Взяття на військовий облік, зняття та виключення з нього.	94
Стаття 38. Обов'язки органів виконавчої влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, закладів освіти, посадових осіб, призовників, військовозобов'язаних та резервістів щодо виконання правил військового обліку	99

Глава VII
ПРИЗОВ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ. ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ.
ПРИЗОВ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА ПРИЗОВОМ
ОСІБ ІЗ ЧИСЛА РЕЗЕРВІСТІВ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Стаття 39. Призов на військову службу під час мобілізації. Демобілізація	102
Стаття 39 ¹ . Призов на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період	104

Глава VIII
ПРАВОВИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ,
ЯКІ ВИКОНУЮТЬ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК
ЩОДО ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ

Стаття 40. Гарантії правового і соціального захисту громадян України, які виконують конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни	106
Стаття 41. Виплата одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та резервістів під час виконання ними обов'язків служби у військовому резерві	106

Глава IX
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стаття 42. Відповідальність посадових осіб і громадян України	107
---	-----

Глава X
ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття 43. Фінансове і матеріальне забезпечення заходів, пов'язаних з організацією військової служби і виконанням військового обов'язку.	108
---	-----

Глава X¹
ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття 43 ¹ . Службові обов'язки щодо здійснення інтелектуальної, творчої діяльності.	109
Стаття 43 ² . Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження військової служби.	110

Глава XI
КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК ТА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стаття 44. Контроль за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу	111
Стаття 45. Нагляд за дотриманням законодавства про військовий обов'язок та військову службу	111

Глава XII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	111
---	-----